

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusasja number	244-24/284897
Otsuse kuupäev	10.01.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	GartnerGrupp OÜ vaidlustus Võru Linnavalitsuse riigihankes „Tänavate korrashoiutööd 2025-2030“ (viitenumber 284897) RoadWest OÜ kõrvaldamata jätmise ning tema pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, GartnerGrupp OÜ, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja vandeadvokaadi abi Gregor Saluveer Hankija, Võru Linnavalitsus, esindaja Raul Tohv Kolmas isik, RoadWest OÜ, esindaja advokaat Janar Kuus
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg-de 1 ja 8 alusel

1. Rahuldada GartnerGrupp OÜ vaidlustus Võru Linnavalitsuse riigihankes „Tänavate korrashoiutööd 2025-2030“ (viitenumber 284897) ning tunnistada kehtetuks Võru Linnavalitsuse otsused RoadWest OÜ pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamiseks ning RoadWest OÜ kõrvaldamata jätmiseks.
2. Mõista Võru Linnavalitsuselt GartnerGrupp OÜ kasuks välja vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 1280 eurot ja lepinguliste esindajate kulud summas 3400 eurot (käibemaksuta).
3. Jätta Võru Linnavalitsuse ja RoadWest OÜ menetluskulud nende enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 26.09.2024. a avaldas Võru Linnavalitsus (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusega riigihanke „Tänavate korrashoiutööd 2025-2030“ (viitenumber 284897) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad ja Mahutabel ja ühikuhinnad (edaspidi ka mahutabel).
Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 30.10.2024. a, esitasid pakkumuse neli pakkujat, sh GartnerGrupp OÜ ja RoadWest OÜ.
2. 28.11.2024. a riigihangete registri (edaspidi RHR) vormidel koostatud otsustega tunnistas Hankija muuhulgas vastavaks ja edukaks RoadWest OÜ pakkumuse. 06.12.2024. a otsusega

jättis Hankija RoadWest OÜ hankemenetlusest kõrvaldamata.

Võru Linnavalitsuse 06.12.2024 korraldusega nr 528 „Riigihanke „Tänavate korrashoiutööd 2025-2030“ tulemuse kinnitamine“ tunnistas Hankija Riigihanke võitjaks RoadWest OÜ.

3. 09.12.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) GartnerGrupp OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele tunnistada edukaks RoadWest OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus ja jätta RoadWest OÜ kõrvaldamata.

16.12.2024. a täiendas Vaidlustaja riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 191 lg 1 alusel vaidlustust ning palus tunnistada kehtetuks ka Hankija otsuse, millega tunnistati Kolmanda isiku pakkumus vastavaks.

RHS § 200 lg 1 kohaselt teeb vaidlustuskomisjon vaidlustuse nõude või aluse muutmisel RHS § 191 lg 1 alusel otsuse 35 päeva jooksul puudusteta vaidlustuse laekumisest arvates.

4. Kooskõlas RHS § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 17.12.2024 kirjaga nr 12.2-10/244 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 30.12.2024. a ja neile vastamiseks 03.01.2025. a. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitasid täiendava seisukoha ja menetluskulude nimekirja Vaidlustaja ja Hankija. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha ja menetluskulude nimekirja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **GartnerGrupp OÜ**, vaidlustuses ja 16.12.2024. a ning 30.12.2024. a esitatud täiendavates seisukohtades põhjendatakse taotlusi alljärgnevalt.

5.1. Hankija ei tohi sõlmida hankelepingut ja peab kõrvaldama hankemenetlusest pakkuja, kellel on riikliku maksu, makse või keskkonnatasu maksuvõlg maksukorralduse seaduse tähenduses või maksu- või sotsiaalkindlustusmaksete võlg tema asukohariigi õigusaktide kohaselt (RHS § 95 lg 1 p 4).

Kolmandal isikul on maksuvõlg ja Hankija pidanuks ta kõrvaldama. Igal juhul ei ole Hankija saanud kontrollida maksuvõla puudumist. Lisaks pidi Hankijal tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakutud maksumuse põhjendatuses.

5.2. Kolmandal isikul on vaidlustuse esitamise hetke seisuga äriregistri andmetel esitamata 9 erinevat maksudeklaratsiooni, sh 5 tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsiooni:

Deklaratsioon Deklaratsiooni esitamise tähtpäev

Käibedeklaratsioon	21.08.2024
Käibedeklaratsioon	20.09.2024
Käibedeklaratsioon	21.10.2024
Käibedeklaratsioon	20.11.2024
Tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioon	10.07.2024
Tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioon	12.08.2024
Tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioon	10.09.2024
Tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioon	10.10.2024
Tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioon	11.11.2024

Kolmandal isikul oli äriregistri andmetel 2024. aasta III kvartalis 41 töötajat (perioodil 07.2024— 09.2024). Sotsiaalmaksuseaduse (edaspidi SMS) § 2 lg 1 p-i 1 järgi makstakse sotsiaalmaksu töötajale makstud töötasust ning SMS § 7 lg 1 järgi 33 protsendilises määras. Arvestades, et hetkel kehtiv töötasu alammäär on 820 eurot, on Kolmas isik pidanud oma töötajatele maksuma 2024. aasta III kvartalil palka igakuiselt vähemalt 33 620 eurot ning sotsiaalmaksu vähemalt 11 094,60 eurot, s.o III kvartali kohta kokku summas 33 283,80 eurot.

5.3. Kuna maksude tasumine käib deklareerimise kaudu, on Kolmanda isiku maksuvõla olemasolu võimalik juba eelneva pinnalt järeldada. Maksukorralduse seaduse (edaspidi MKS) § 31 lg 2 järgi tekivad maksuseadustest tulenevad rahalised nõuded ja kohustused seadusega sätestatud tingimuste saabumisel. MKS § 88 lg 1 alusel on maksukohustuslane ise kohustatud arvutama deklaratsiooni alusel tasumisele kuuluva maksumõnna ja selle tasuma. Kuna Kolmas isik ei ole alates 2024. aasta III kvartalist tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioone esitanud, peab tal vaidlustuse esitamise hetke seisuga olema maksuvõlg vähemalt 33 283,80

eurot. Eelduslikult on Kolmandal isikul sotsiaalmaksu võlg tekkinud ka 2024. aasta IV kvartalil, kuid selle perioodi töötajate arvu kohta info puudub.

5.4. Kuigi RHS ei näe maksudeklaratsioonide esitamata jätmist ette eraldi kõrvaldamise alusena, on vaidlusaluses olukorras – kuna esitamata on jäänud tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsioon, kuigi ettevõtjal on töötajad – võimalik deklaratsioonide esitamata jätmisest maksuvõla olemasolu kindlalt tuletada. Kuna Kolmanda isiku puhul saab kindlusega jaatada maksuvõla olemasolu, pidi Hankija Kolmanda isiku RHS § 95 lg 1 p-i 4 alusel Hankemenetlusest kõrvaldama.

5.5. Isegi kui vaidlustuskomisjon peaks järeldama, et esitamata deklaratsioonide alusel ei saa maksuvõla olemasolu väita, on Hankija otsus õigusvastane, kuna ta ei ole saanud maksuvõla puudumist kindlaks teha. Hankija pidi nõudma Kolmandalt isikult tõendit maksuvõla puudumise kohta (RHS § 96 lg 2 p 2).

5.6. Isegi kui Hankija küsis Kolmandalt isikult tõendit maksuvõla puudumise kohta, ei olnud Kolmandal isikul võimalik seda talle esitada, kuna maksudeklaratsioonide esitamata jätmise korral ei väljasta maksuhaldur maksuvõlgade puudumise tõendit (MKS § 14 lg 5). Kolmandal isikul ei olnud seega võimalik Hankijale 5 tööpäeva jooksul tõendit esitada ja Hankija pidi ta RHS § 104 lg 9 alusel riigihankest kõrvaldama.

5.7. Kuna Hankija ei ole saanud kontrollida maksuvõla puudumist ja Kolmas isik ei ole saanud esitada tõendit maksuvõla puudumise kohta, pidanuks Hankija Kolmanda isiku RHS § 104 lg 9 alusel Riigihankest kõrvaldama.

5.8. Hankija oli või vähemalt pidi maksuvõlga kontrollides olema teadlik, et Kolmandal isikul on maksudeklaratsioonid suures ulatuses esitamata. Hankijal pidi sellest tulenevalt tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakutud maksumuse põhjendatuses – Hankija pidi kaaluma, ehk on Kolmas isik saanud esitada sedavõrd madala maksumuse seetõttu, et ta ei kavatse maksta sotsiaalmaksu. Kui Hankija pole alapakkumuse kontrollimenetlust algatanud, seisneb rikkumine juba vastava menetluse algatamata jätmises (RHS § 115 lg 1). Kui Hankija on alapakkumuse kontrollimenetluse läbi viinud, on ta jõudnud ebaõigesti tulemusele, et Kolmanda isiku pakutud maksumus on põhjendatud. Hankija pidi tuvastama, et pakkumuse põhjendamatu madal maksumus on tingitud kehtivate sotsiaal- ja tööõiguse valdkonda reguleerivate sätete eiramisest (RHS § 115 lg 9).

5.9. 16.12.2024. a esitas Vaidlustaja vaidlustuse täienduse, milles palus tunnistada kehtetuks Hankija otsus, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati vastavaks.

5.9.1. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus on õigusvastane ka põhjusel, et Kolmanda isiku pakkumuses on kõrvaldamatu arvutusviga. Samal põhjusel on Kolmanda isiku pakkumus RHAD-ile mittevastav. Hankija pidi Kolmanda isiku pakkumuse tagasi lükkama ka põhjusel, et Kolmas isik jättis Hankija päringule sisuliselt vastamata.

5.9.2. 28.11.2024. a andis Hankija pakkujatele teada, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on *täiendavate selgituste* kaudu muutunud: *Teatame, et tulenevalt pakkujate poolt antud täiendavatest selgitustest ja tuginedes pakkumuse koosseisus esitatud mahutabelile on Hankija jõudnud järeldusele, et [kolmanda isiku] pakkumuse maksumuse kajastus oli eelnevas saadetud tabelis vale. Edastame teadmiseks ja tutvumiseks uue koondi esitatud pakkumuste maksumustest ja nende kujunemisest.*

5.9.3. Vaidlustaja ei tea, milline on Kolmanda isiku pakkumuses esitatud mahutabel, kuid Vaidlustajal on kahtlus, et Kolmas isik on pakutud maksumust tagantjärele muutnud ca 400 000 eurot kallimaks ja Hankija on seda aktsepteerinud. Vaidlustaja kahtlus põhineb päringul, mille Hankija saatis Kolmandale isikule pärast pakkumuste esitamist (12.11.2024. a):

Hankijale jääb esitatud pakkumuse maksumus arusaamatuks. Olete esitanud pakkumuse maksumuseks summa 2 375 700,00 eurot. Eelduslikult on tegemist kogu hankelepingu kohaste tegevuste kogumaksumusega teenuse osutamise 66 kuu jooksul. Kas oleme õigesti aru saanud?

A) Kas pakutud hind hõlmab kogu hankeperioodi kehtivuse jooksul kehtivat üht muutumatut teenuse hinda? Kui nii, siis meie hinnangul on selleks 35 995,45 eurot

(2375700/66=35995,45).

B) *Kui punktis A esitatud väide on õige, jääb hankijale arusaamatuks koos pakkumusega esitatud „mahutabel ja ühikhinnad“ tabelis esitatud tänavate hoolduse kuutasu. Viidatud kuutasu maksumustega ei ole võimalik jõuda esitatud kogumaksumuseni). Palume pakkujal selgitada, tuginedes üksnes pakkumusega esitatud materjalidele, kuidas on võimalik tuvastada esitatud pakkumuse maksumust esitatud kujul ja mida esitatud pakkumus väljendab.*

5.9.4. Eeltoodud Hankija päringus on mitu küsitavust. Hankija on asunud Kolmanda isiku pakutud maksumust tõlgendama ning palunud seejärel oma tõlgendusele pakkujalt arvamust. Sellist olukorda ei peaks Riigihankes isegi tekkima – Hankija peaks ilma täiendavate päringuteta aru saama, mis hinda on pakkuja pakunud.

5.9.5. Hankija päring vastab olemuselt arvutusvea parandamise palvele, kuna päringust nähtuvalt ei suuda Hankija tuvastada Kolmanda isiku pakkumuse tegelikku maksumust. Hankija väidab, et *mahutabelis esitatud kuutasu maksumustega ei ole võimalik jõuda esitatud kogumaksumuseni*. Seega on Kolmanda isiku pakkumuse maksumuses ebakõlad, mida Hankija üritab selgituste kaudu kõrvaldada (RHS § 117 lg 3).

5.9.6. 13.11.2024. a vastas Kolmas isik Hankijale:

Tere, oleme nõus ka variant A-ga. Mahutabelis sai nii pakutud, sest 2025 aasta talvekuud (jaanuar, veebruar ja märts on väljas sellest hankest) ja selle tõttu on kuu hind odavam. Sellest vastusest nähtub, et Kolmas isik ja Hankija alustasid sisuliselt pakutud maksumuse üle läbirääkimisi. Avatud hankemenetluses ei peaks tekkima olukorda, kus pakkuja on nõus ka mingisuguse alternatiivse kulumudeliga, mille on Hankija mingil viisil Kolmanda isiku pakkumusest tõlgendamise teel tuletanud.

5.9.7. 22.11.2024. a pidas Kolmas isik asjakohaseks oma esialgset vastust korrigeerida:

[--] Olles esialgselt ilmselt ebakorrektselt mõistnud Teie 12.11.2024 esitatud päringu (ID: 903091) sisu, soovin esitada pakkuja poolt selgitusena uue vastuse sellele päringule alljärgnevalt: Pakutud hind (kuutasud) ei hõlma ühte muutumatut teenuse hinda, vaid on esitatud tabelis „Mahutabel ja ühikhinnad“ selliselt, et 2025. aasta kestel on kuutasu suuruseks 32500 EUR (ilma km-ta), kõigil ülejäänud hankelepingu kehtivuse aastatel on kuutasu suuruseks 43400 EUR (ilma km-ta). Pakkumuse kogumaksumusena on arvutusvea tõttu esialgselt esitatud 2 375 700 EUR (ilma km-ta), kuid tegelik 66 kuu pikkuse kestvusega hankelepingu kogumaksumus on korrektselt 2 766 300 EUR (ilma km-ta). Erinevuse põhjuseks 2025 ja ülejäänud hankelepingu kehtivusaja aastate kuutasude vahel on asjaolu, et 2025 aasta esimese 4 (talve)kuu jooksul teenuse osutamist selle hankelepingu alusel ei ole ette nähtud.

Kolmas isik ei saanud *pakkumuse arvutusviga* sellisel viisil kõrvaldada, kuna Hankija enda hinnangul ei olnud Kolmanda isiku mahutabelis esitatud kuutasu maksumustega võimalik jõuda esitatud kogumaksumuseni. Vaidlustusmenetluses tuleks kontrollida, kas Kolmanda isiku pakkumuses esines kõrvaldatav arvutusviga RHS § 117 lg 3 tähenduses.

5.9.8. Hankija on pärast pakkumuste esitamist ja seejärel pärast Kolmanda isiku vastuse saamist edastanud pakkujatele teabevahetuse kaudu Kolmanda isiku pakkumuse mahutabelid, milles esitatud hinnad üksteisest erinevad.

5.9.9. Ei ole võimalik, et Kolmanda isiku pakutud hinnad pärast pakkumuste esitamist teabevahetuse teel sellisel määral muutuvad. Eriskummaline on ka asjaolu, et juba 21.11.2024. a sõnumiga sedastas Hankija, et *Hankija hinnangul on esitatud pakkumused võrreldavad*. Kui Hankija oli 21.11.2024. a veendunud, et kõikide pakkumuste maksumused on õiged, järeldub, et 28.11.2024. a muutis Hankija Kolmanda isiku pakutud maksumust ainult Kolmanda isiku paljasõnalise väite ajendil, et tegelik maksumus on 2 733 600 eurot. Pakkumuses esinevat arvutusviga on võimalik parandada vaid siis, kui on selge, milles arvutusviga seisneb. Kui Kolmanda isiku pakkumuses oli tegelik arvutusviga, pidanuks Hankija olema suuteline selle juba 21.11.2024. a fikseerima. Kuna Hankija ei olnud suuteline seda tegema, on selge, et Kolmanda isiku pakkumuses ei esine objektiivselt kindlaks tehtavat arvutusviga.

5.9.10. Vaidlustaja kahtlust, et Kolmas isik on pakkumuse maksumust õigusvastaselt muutnud, süvendab asjaolu, et Kolmanda isiku vastused Hankija päringule on vastuolulised. 13.11.2024. a sõnumis väitis Kolmas isik, et *2025. aasta talvekuud (jaanuar, veebruar ja*

märts on väljas sellest hankest) ja selle tõttu on kuu hind odavam. 22.11.2024. a väitis Kolmas isik aga, et pakutud maksumusest on väljas 2025. aasta esimesed 4 (talve)kuud.

5.9.11. Kui selgub, et Kolmas isik ei saanud arvutusvea parandamise teel pakkumuse maksumust suurendada, pidi Hankija Kolmanda isiku pakkumuse tagasi lükkama, kuna selles ei ole RHS § 117 lg 3 kontekstis kõrvaldatavat arvutusviga. Samuti on sel juhul selge, et Kolmanda isiku pakutud maksumus on RHS § 115 lg 1 kontekstis põhjendamatult madal, kuna selles ei ole arvestatud kõikide töödega.

5.9.12. Kolmas isik on pakkumust pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva muutnud. Kolmanda isiku pakkumusest ei ole võimalik sisuliselt tuvastada, milline on pakkumuse maksumus. Selgituse küsimisega on võimalik avada mõne olemasoleva tingimuse sisu, kuid selgitustega ei saa pakkumust sisuliselt muuta. Kui Hankija aktsepteeris pakkumuse maksumuse tagantjärele muutmist, rikkus Hankija läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid (RHS § 3 p-d 1 ja 2).

5.9.13. Hankija palus 12.11.2024. a päringuga Kolmandalt isikult: *Kui punktis A esitatud väide on õige, [---] palume pakkujal selgitada, tuginedes üksnes pakkumusega esitatud materjalidele, kuidas on võimalik tuvastada esitatud pakkumuse maksumust esitatud kujul ja mida esitatud pakkumus väljendab.* Kolmas isik vastas lakooniliselt, et nõustub variandiga A ja pakutud maksumusest on väljas 2025. aasta talvekuud. Kolmas isik ei selgitanud, kuidas on pakkumusest võimalik pakkumuse maksumust (2 375 700 eurot) tuletada. Kui Kolmas isik oleks selgituse esitanud, oleks mh selginenud, milles täpsemalt väidetav arvutusviga seisneb. Hankija pidanuks juba ainuüksi põhjusel, et Kolmas isik jättis Hankija päringule sisuliselt vastamata, Kolmanda isiku pakkumuse RHS § 114 lg 2 alt 1 alusel tagasi lükkama.

5.10. 30.12.2024. a esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

5.10.1. Hankija ja Kolmas isik vaidlevad Vaidlustaja väidetele vastu sellega, et deklaratsioonide esitamata jätmine ei ole nende hinnangul eraldiseisev kõrvaldamise alus. Mõlemad menetlusosalised jätavad tähelepanuta, et Kolmanda isiku puhul on vähemalt sotsiaalmaksu võlga võimalik tõsikindlalt jaatada.

5.10.2. Vaidlustaja väitis vaidlustuses ka seda, et Hankija ei ole saanud maksuvõla olemasolu kontrollida. Kolmas isik vaidleb vastu, et hankija ei nõua RHS § 96 lg 31 järgi selliste dokumentide esitamist, mis on talle andmekogus olevate andmete põhjal tasuta kättesaadavad. Kolmas isik jätab tähelepanuta, et maksudeklaratsioonide esitamata jätmise korral ei väljasta maksuhaldur maksuvõlgade puudumise tõendit (MKS § 14 lg 5). Seega ei saa üheski andmekogus olla sellist kannet, mis kinnitaks Kolmanda isiku maksuvõla puudumist.

5.10.3. Hankija vastusest vaidlustusele võib järeldada, et ta ei ole Kolmandalt isikult tõendit küsinud. Hankija on seega eksinud RHS § 104 lg-s 8 sätestatud kohustuse vastu, mille järgi peab Hankija küsima tõendeid hankepassis esitatud kinnituste kohta. Hankija ei ole kaalunud, kas Kolmanda isiku peaks kõrvaldama RHS § 95 lg 4 p-i 2 või p-i 4 alusel. Hankija otsus on oluliste kaalutusvigadega.

5.10.4. Kui vaidlustuskomisjon jõuab järeldusele, et RHS-i regulatsioon ei võimalda Kolmandat isikut kõrvaldada, tuleb see regulatsioon jätta asja lahendamisel kohaldamata. Kohtumenetluses kehtib üldine põhimõte, et kohus jätab kohaldamata seaduse või muu õigustloova akti, kui see on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse või Euroopa Liidu õigusega (HKMS § 158 lg 4). Olukord, kus ühe seaduse regulatsioon soosib maksude deklareerimata jätmist – teise seaduse rikkumist –, on ilmses vastuolus mh seaduslikkuse põhimõttega. Nimetatud PS §-st 10 tulenev põhimõte tähendab, et avaliku võimu tegevus ei tohi olla vastuolus seadusega ning kõiki seadusi tuleb täita nii avalikul võimul kui ka üksikisikutel.

5.10.5. Kui RHS-i regulatsioon ei võimalda Kolmandat isikut kõrvaldada, on see vastuolus ka Euroopa Liidu õigusega. Direktiivi 2014/24/EL art 57 lg 2 teine lõige ütleb, et hankija võib jätta ettevõtja hankemenetluses osalemisest kõrvale, kui avaliku sektori hankija saab mis tahes asjakohaste vahendite abil tõendada, et ettevõtja on rikkunud maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumise kohustusi. Maksudeklaratsiooni esitamata jätmisega ongi ettevõtja rikkunud maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumise kohustusi, sest maksude tasumine käib deklareerimise teel.

Euroopa Kohus on selgitanud, et riigihanke direktiividega on vastuolus, kui hankijal ei ole võimalik riigisisese õiguse alusel direktiivist tulenevat vabatahtlikku kõrvaldamise alust kohaldada – liikmesriikidel on kohustus võimaldada hankijale ettevõtja kõrvaldamist kõikidel direktiividest tulenevatel alustel. Õiguslik raamistik, kus direktiivide järgi on võimalik ettevõtjat deklaratsioonide esitamata jätmise tõttu kaalutusõiguse alusel kõrvaldada, riigisisese õiguse järgi aga mitte – loogika, millega vaidlustaja jätkuvalt nõus ei ole –, oleks pikemata selgelt Euroopa Liidu õigusega vastuolus.

5.10.6. Hankija vastusest nähtuvalt ei ole ta Kolmanda isiku pakkumuse suhtes läbi viinud põhjendamatult madala maksumuse kontrollimenetlust (RHS § 115). Seadus ei sätesta konkreetset, millal peab hankijal tekkima kahtlus pakkumuse maksumuse põhjendatuses. Aktsepteeritud on, et kõige vahetuma ja ausama tagasiside turuhindadest annab võrdlus samas riigihankes esitatud pakkumustega. Hankijal peab tekkima kahtlus, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, kui pakutud hind on märkimisväärselt madalam kui teistes esitatud pakkumustes või kui tavapärane turuhind.

5.10.7. Kolmanda isiku pakkumuse maksumus – enne, kui ta seda muutis – oli 2 375 700 eurot. Teiste pakkumuste maksumused olid põhimõtteliselt identsed: 3 038 580 eurot, 3 071 462,11 eurot, 3 164 766 eurot. Teiste pakkumuste maksumuse keskmine on 3 091 602 eurot. Seega on Kolmanda isiku pakkumus ülejäänud pakkumuste keskmisest 23,16% odavam. Sedavõrd suur erinevus Kolmanda isiku ja ülejäänud pakkumuste maksumuse vahel pidi tekitama Hankijal kahtluse maksumuse põhjendatuses.

5.10.8. Vaidlustuse täienduses tõi Vaidlustaja esile, et Kolmas isik näib olevat pakkumuse maksumust lubamatult muutnud. Vastuses vaidlustusele ei selgita Hankija, kuidas on Kolmanda isiku pakkumuse maksumus teabevahetuse teel 400 000 eurot tõusnud. Hankija ei selgitanud, kuidas on võimalik, et kuigi ta ei saanud 12.11.2024. a päringule vastuseks selgitust Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse kohta, oli ta siiski valmis menetlusega edasi liikuma ja Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistama – kuigi hiljem selgus, et Kolmanda isiku pakkumuses on tema endal sõnul „arvutusviga“. Kui Hankija oli 21.11.2024. a veendunud, et kõikide pakkumuste maksumused on õiged, järeldub, et 28.11.2024. a muutis Hankija Kolmanda isiku pakutud maksumust ainult Kolmanda isiku paljasõnalise väite ajendil, et „tegelik maksumus on 2 733 600 eurot“ – mitte seetõttu, et selles sisaldus tegelikult arvutusviga.

5.10.9. Ka Kolmanda isiku vastusest vaidlustuse täiendusele ei selgu, kuidas ta pakkumuse 66 kuu maksumus on tõusnud 2 375 700 eurolt 2 733 600 euro peale. Ebausutav on Kolmanda isiku väide, et ka tema enda jaoks on arvutusviga „hoomamatu“ ning see võib olla tingitud täisosade mõõduka visuaalse sarnasuse tõttu ebatähelepanelikul vaatamisel.

5.10.10. Hankija palus 12.11.2024. a Kolmandalt isikult: *Kui punktis A esitatud väide on õige, [---] palume pakkujal selgitada, tuginedes üksnes pakkumusega esitatud materjalidele, kuidas on võimalik tuvastada esitatud pakkumuse maksumust esitatud kujul ja mida esitatud pakkumus väljendab.*

Kolmas isik pidi seega vastama:

- 1) kuidas on võimalik tuvastada pakkumusest esitatud pakkumuse maksumus; ja
- 2) mida väljendab endas esitatud pakkumuse maksumus.

Kolmas isik vastas Hankijale: *Tere, oleme nõus ka variant A-ga. Mahutabelis sai nii pakutud, sest 2025 aasta talvekuud (jaanuar, veebruar ja märts on väljas sellest hankest) ja selle tõttu on kuu hind odavam.*

Seega, Kolmas isik ei vastanud Hankija päringule sisuliselt.

5.10.11. RHS § 114 lg 2 alt 1 alusel peab hankija pakkumuse tagasi lükkama, kui pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi. Pakkumuse tagasi lükkamine ei sõltu sellest, kas pakkuja jõuab vastuse saata enne mis tahes hankija otsuse tegemist, vaid sellest, kas vastus on antud tähtaegselt. Isegi kui hankija teeb otsuse neli kuud pärast päringu saatmist, ei tähenda see, et pakkuja võib saata päringule vastuse kolm kuud pärast tähtpäeva. Kui pakkuja ei vasta hankijale tähtaegselt, saab selle tulemus olla üksnes pakkumuse tagasilükkamine. Hankijal puudub selle otsuse tegemisel kaalutusõigus.

RHS § 114 lg-s 2 sätestatud tagasilükkamise alusega on hõlmatud nii andmete kui ka dokumentide esitamata jätmise kui ka nende sisuline ebapiisavus. Kui pidada piisavaks pakkuja formaalset vastust, mis tegelikult hankija küsimustele ei vasta (nagu Kolmanda isiku

oma), siis muutuks RHS § 114 lg 2 alt-s 1 sätestatud tagasi lükkamise alus sisutuks.

5.10.12. Ei saa nõustuda Kolmanda isiku väitega, et tema ebapiisav vastus on *teiste pakkujate õigusi mitte rikkuv möödalaskmine*. Kõik pakkujad on kohustatud vastama hankijale kolme tööpäeva jooksul (RHS § 46 lg 4 ls 1). Olukord, kus seadus on järgimiseks kohustuslik vaid teatud pakkujatele, oleks vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega (RHS § 3 p 2).

5.10.13. Kolmas isik väidab, et tema ebapiisav vastus on „pakkumuse osas ebaoluline“ ja ei mõjuta hankemenetluse kulgu. See väide on ebaõige – Kolmas isik saab hilinenult esitatud vastuse tõttu lepingu täitmise eest 400 000 eurot rohkem.

6. Hankija, **Võru Linnavalitsus**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 13.12.2024 ja 27.12.2024 kirjadega) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. Vaidlustaja heidab Hankijale ette seaduspärast käitumist. RHS § 95 lg 1 p-i 4 kohaselt lasub hankijal kohustus kõrvaldada hankemenetlusest pakkujat, kelle esineb riikliku maksu, makse või keskkonnatasu maksuvõlg maksukorralduse seaduse tähenduses või maksu- või sotsiaalkindlustusmaksete võlg tema asukohariigi õigusaktide kohaselt. Viidatud nõude täitmiseks on RHR-i pidaja loonud rakenduse, mille kohaselt on võimalik kontrollida võlgnevuste esinemist läbi RHR-i teostatava päringu. Teostatud päringu kohaselt saadav vastus on käsitletav tõendina. Hankija on nõuetekohase tõendi saanud ja sellele ka otsuse langetamisel tuginenud.

6.2. Viide esitamata maksudeklaratsioonidele ei ole kohane, kuna RHS § 95 lg 1 p-i 4 sisu ei ole laiendatav pakkujate raamatupidamisnõuete kontrollile (maksuvõla esinemise tuletamine deklaratsioonide mitteesitamisest tulenevalt). Hankijal lasub kohustus kontrollida maksukohustuse täitmist, mitte pakkujat raamatupidamise õiguspärasust ja korrektsust.

6.3. Põhjendamatult madala maksumusega pakkumuse esitamise kahtluse küsimuse tõstatamine esitamata maksudeklaratsioonide pinnalt on Hankija hinnangul lubamatu. Viidatud väite näol on tegemist Vaidlustaja püüdega tuua hankemenetlusse sisse uus nõ kontrollitasand, mis nõuaks hankijalt pakkujat raamatupidamise õiguspärasuse kontrollimist. Selleks, et saaks kontrollida pakkujat maksevõimet maksude tasumisel on vaja juurdepääsu reaalajas pakkujat raamatupidamisele, mida RHS ei anna. Lisaks oleks viidatud juurdepääsu tagamine vastuolus ettevõtlusvabaduse põhimõttega. Hankija hinnangul ei esine esitletu pinnalt kahtluse tekkimisele õiguslikku tuge.

6.4. 27.12.2024. a esitas Hankija täiendavad seisukohad

6.4.1. Hankijale jääb arusaamatuks Vaidlustaja seisukoht arvutusvea esinemise kohta, mille kõrvaldamist ette heidetakse.

Hankija on esitanud mitmele pakkujale täpsustavad küsimused, mille eesmärgiks on olnud eksimuse vältimine esitatud pakkumustest arusaamisel. Esitatud küsimustele on pakkujad oma selgitused andnud ja täiendavaid andmeid nende käigus esitatud ei ole. Kolmas isik on oma esialgset selgitust täpsustanud, kuid on seda teinud esitatud pakkumuses kajastatud andmete alusel ning need ei ole käsitletavat arvutusvea parandamisena. Saadud selgituste põhjal ja hindamiskriteeriumist juhindudes on Hankija jõudnud lõpptulemini.

6.4.2. Vaidlustaja on jõudnud vaidlustuse täiendamises järeldusele, et kuna Kolmanda isiku selgituste näol on tegemist lubamatu arvutusvea parandamisega, on õigusvastane ka tema pakkumuse vastavaks tunnistamine. Hankija ei nõustu esitatud mõttekäiguga põhjusel, et tegemist ei ole arvutusvea parandamisega ega ka esitatud pakkumuse muutmisega. Kolmas isik pole oma pakkumust muutnud ja see on vastav.

7. Kolmas isik, **RoadWest OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu (Kolmanda isiku seisukoht esitati 13.12.2024, 20.12.2024 ja 03.01.2025 kirjadega) ja palub jätta selle rahuldamata.

7.1. Hankija otsused Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise ja pakkumuse edukaks tunnistamise kohta on seaduslikud ning ükski vaidlustuses esitatud väidetest ja põhjendustest ei anna õiguslikku alust vaidlustuse rahuldamiseks.

7.2. RHS § 95 lg 1 p 4 sätestab, et hankija ei sõlmi hankelepingut ja kõrvaldab hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kellel on riikliku maksu, makse või keskkonnatasu maksuvõlg maksukorralduse seaduse tähenduses või maksu- või sotsiaalkindlustusmaksete võlg tema asukohariigi õigusaktide kohaselt. Maksudeklaratsiooni esitamata jätmine ei ole maksuvõlg ega eraldiseisev hankemenetlusest kõrvaldamise alus RHS-i tähenduses. MKS §-i 32 kohaselt on maksuvõlg tähtpäevaks tasumata maksusumma, tollivõlast tulenev tähtpäevaks tasumata maksusumma, maksukohustuslase taotluse alusel alusetult tagastatud või tasaarvestatud summa või nendelt eelnevalt nimetatud summadel arvestatud tasumata intress. Antud juhul ei esine Kolmanda isiku puhul ühtegi eeltoodud asjaolu, mistõttu ei ole kolmandal isikul kehtiva õiguse mõistes maksuvõlga. Seadusandja ei ole hankijale andnud õiguslikku alust pidada maksuvõlaks ka maksudeklaratsiooni esitamata jätmist.

7.3. Vaidlustaja pole esitanud ühtegi tõendit selle kohta, et Kolmandal isikul oleks maksuvõlg vaid tuginetud on pelgalt arvamusele, et talle avalikult kättesaadavatest allikatest leiduvale informatsioonile tuginedes peab Kolmandal isikul maksuvõlg olema. Muuhulgas leiab Vaidlustaja, et maksuvõla puudumise kohta tõendi väljastamise oletatav võimatus Maksu- ja Tolliametil tõendaks justkui maksuvõla esinemist. Selline arusaam on väär. Viies hankemenetlust läbi RHR-i kaudu on Hankijal võimalus (ja kohustus) kontrollida Eestis asuva pakkuja maksuvõla kui kõrvaldamise aluse esinemist läbi nimetatud registri teostatava päringu. Selle päringu tulemuse kohta on Rahandusministeerium omakorda andnud selgituse, et hankija saab riigihangete registri kaudu maksuvõla puudumist kontrollides Maksu- ja Tolliameti andmetel põhineva tõendi, kus on märgitud, et ettevõtjal puudub maksuvõlg, ka siis, kui ettevõtjal on maksudeklaratsioon(id) esitamata. Mh annab MKS § 14 lg 6 maksuhaldurile õiguse lisada sama paragrahvi lõikes 5 nimetatud (maksuvõla puudumise) tõendile mäрге mh selle kohta, et maksukohustuslane ei ole taotluse esitamise aastal või sellele eelnenud aastal täitnud maksudeklaratsiooni esitamise kohustust seaduses sätestatud tähtaja jooksul, seetõttu ei saa jaatada üksühest seost Maksu- ja Tolliameti esitatava tõendi ja maksuvõla tõsikindla esinemise või puudumise vahel.

7.4. Maksuhalduri tegevusest tõendi väljastamisel või väljastamata jätmisel ei teki täiendavalt maksuvõlana mõistetavat kohustust. Igal juhul on Hankija seaduslikult jõudnud järeldusele, et Kolmandal isikul maksuvõlga pole.

7.5. Hankija ei ole Kolmandalt isikult küsinud tõendit maksuvõlgade puudumise kohta, kuid selleks on puudunud ka vajadus. Hankija kontrollib RHS § 95 lg 1 p-is 4 sätestatud hankemenetlusest kõrvaldamise aluse (maksuvõla) esinemist või puudumist RHS § 96 lg 2 p-i 2 kohaselt, nõudes pakkuja asukohariigi pädeva ametiasutuse tõendit nimetatud asjaolude kohta. Vaidlustaja on jätnud tähelepanuta RHS § 96 lg 3¹, mille kohaselt hankija ei nõua sama paragrahvi lg-tes 2–3 nimetatud dokumentide esitamist, kui need dokumendid või vastavad andmed on talle andmekogus olevate andmete põhjal tasuta kättesaadavad või tal on need dokumendid või andmed olemas ja need on pakkujal või taotlejal kõrvaldamise aluste puudumise kontrollimiseks jätkuvalt asjakohased. Eestis asuva pakkuja puhul ongi tegemist olukorraga, kus maksuvõla olemasolu kohta on andmed hankijale andmekogus olevate andmete põhjal tasuta kättesaadavad. RHS § 182 sätestab, et registrile seadusega antud ülesannete täitmiseks on registri vastutaval ja volitatud töötlejal lubatud esitada elektroonilisi päringuid teistele riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudele ja saada sealt andmeid. Seadusandja ei ole kehtestanud hankijale kohustust täiendavaks kontrolliks.

7.6. Kolmandale isikule jääb arusaamatuks etteheide Hankijale võrdse kohtlemise põhimõtte (RHS § 3 p 2) rikkumise osas. Hankija viib hankemenetlust läbi nn pöördmenetluse põhimõtet kohaldades ehk kontrollides RHS § 52 lg 3 alusel pakkumuste vastavust RHAD-is esitatud tingimustele ning hinnates vastavaks tunnistatud pakkumusi RHS-is sätestatud korras enne pakkujate suhtes kõrvaldamise aluste puudumise ja kvalifikatsiooni kontrollimist. Seega viis Hankija Kolmanda isiku kui sel hetkel ainsa eduka pakkuja suhtes läbi kvalifitseerimistingimustele vastavuse ja kõrvaldamise aluste puudumise kontrolli, teisi sarnaseid isikuid (pakkujaid) samaaegselt nende samade tingimuste ja aluste osas ei kontrollitud, mistõttu ei saa tõusetuda ka võrdse kohtlemise küsimust.

7.7. Ebaõige on Vaidlustaja väide, et Hankija pidi maksuvõlga kontrollides olema teadlik, et Kolmandal isikul on maksudeklaratsioonid esitamata ja sellest tulenevalt pidi Hankijal tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakutud maksumuse põhjendatuses. RHS § 115 lg 1 sätestab, et kui hankija leiab, et pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatu

madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust. Kuna Hankijale ei tundunud, et tegu on alapakkumisega, siis ei pidanud ta alustama kontrollimenetlust. Kolmas isik on Hankijale sama teenust osutanud juba üle kümne aasta ja seda Riigihanke tehtud pakkumusest madalama hinnaga. Arvestades, et Kolmas isik on täitnud kõik hankelepingust tulenevad kohustused, siis on loogiline, et Hankijal oli kindel arusaam, et Kolmas isik saab pakkumuses esitatud maksumusega riigihanke esemeks olevad tööd teostatud.

7.8. 20.12.2024. a esitas Kolmas isik seisukoha vaidlustuse täiendusele.

7.8.1. Vaidlustaja esitas 16.12.2024. a vaidlustuse täienduse, millega taotleb lisaks esialgses vaidlustuses esitatud Kolmanda isiku hankemenetlusest kõrvaldamata jätmise otsuse ja tema pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamisele ka Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamist.

Hankija 06.12.2024. a otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise kohta on seaduslik.

7.8.2. Kolmas isik esitas oma pakkumuse koosseisus vastavalt RHAD-i nõudele ka täidetud MS Exceli töölehe „Mahutabel ja ühikhinnad“ RHAD-is etteantud vormil. Selles tabelis olid teiste arvandmete hulgas esitatud ka aastate lõikes tänavate hoolduse kuutasu maksumused, kusjuures RHAD-is pole nõuet, et erinevatel aastatel peaksid tänavate hoolduse kuutasu maksumused olema ühesugused. Kolmas isik esitas tänavate hoolduse kuutasu maksumused selliselt, et esimesel aastal (2025) pakutav kuutasu oli ühesuguse suurusega (32 500 eurot ilma käibemaksuta) ning kõigil ülejäänud aastatel oli kuutasu teistsuguse suurusega (43 400 eurot ilma käibemaksuta). Kuutasude erinevine aastate lõikes ei ole vastuolus RHAD-iga, kuna ühtki kuutasude erinemist piiravat nõuet ei ole RHAD-is kehtestatud.

7.8.3. Riigihanke on hindamiskriteeriumiks kuu hooldustasu. Selle kohta on kirjeldusena esitatud *Pakkuja esitab ühe kuu hoolduskulu maksumuse eurodes* ning hindamismeetodina *Maksumus – vähim on parim*. Sellest järeldub kogumis, et Hankija eesmärgiks on tunnistada edukaks kõige väiksema ühe kuu hooldustasuga pakkumus. Juhul, kui pakkuja esitab kuu hooldustasud aastate lõikes erinevatena, on hindamiskriteeriumiks ikkagi kuu hooldustasu suurus, Hankija on selle hindamiskriteeriumiga seotud ning viib hindamise läbi kuu hooldustasu suuruse järgi.

7.8.4. Kolmas isik esitas ekslikult RHR-is täidetavasse maksumuse vormi mitte hindamiskriteeriumi kohase „kuu hooldustasu“, vaid vormi „Mahutabel ja ühikhinnad“ andmete alusel arvutatud kogumaksumuse. Ilmselge on, et olukorras, kus Riigihankega tellitavate teenuste eeldatav kuu hooldustasu maksumus on kümnetes tuhandetes eurodes, oleks Hankija poolt olnud ebamõistlik käsitleda võrreldava kuu hooldustasu suurusena summat miljonites eurodes, mis oli esitatud RHR-is täidetavas maksumuse vormis. Seetõttu on ka mõisteta, et Hankija asus pakkumuse kohta nõudma Kolmandalt isikult RHR-i teabevahetuse kaudu täpsustusi ja selgitusi. Hankija ja pakkujate kirjavahetusest nähtub, et sama eksimus esines ka mõnel teisel pakkujal.

7.8.5. Vaidlustaja on vaidlustuse täienduses ekslikult asunud seisukohale, et Hankija teostas Kolmanda isiku pakkumuse osas arvutusvea parandamise.

Tegemist polnud arvutusvea parandamisega RHS § 117 lg 3 tähenduses. Esiteks, Hankija ei ole teabevahetuses Kolmanda isikuga kordagi maininud terminit „arvutusviga“. Teiseks, RHS § 117 lg 3 tähenduses arvutusvea parandamise käigus parandab hankija arvutusvea ja teatab sellest pakkujale, kes siis eeldatavasti reageerib hankija toimingule kas jaatavalt või eitavalt. Hankija küsimused Kolmandale isikule (aga ka teistele pakkujatele) osundavad, et arvutusvea parandamisega tegemist ei ole, vaid Hankija soovis teabevahetuse kaudu saada aru Kolmanda isiku ja teiste pakkujate pakkumuste sisust ja tegelikust tahtest maksumuse väljendamisel, mitte aga ei parandanud arvutusviga pakkumuses.

7.8.6. Vaidlustaja on vaidlustuse täienduses ekslikult asunud seisukohale, et Kolmas isik ja Hankija on sisuliselt alustanud pakutud maksumuse üle läbirääkimisi. Vaidlustaja on hindamiskriteeriumi osas (õige on kuu hooldustasu suurus, mitte pakkumuse kogumaksumus) jõudnud ekslike järeldusteni Hankija toimingute ja Kolmanda isiku pakkumuse sisu osas.

7.8.7. Tegemist ei olnud arvutusvea parandamisega vaid Kolmanda isiku pakkumuses sisalduva maksumuse info täpsustamise ja selgitamise toimingutega. RHS § 114 ei keela hankijal nõuda pakkumuse kohta täpsustusi ja selgitusi ka maksumuse osas. Kolmas isik selgitas Hankijale täpselt nende kuu hooldustasude suuruseid, mida oli esitanud ka oma tähtaegses pakkumuses.

7.8.8. Esialgses vastuses Kolmas isik ei kontrollinud üle Hankija poolt küsimuses esitatud ja Kolmanda isiku pakkumuses tegelikult mittesisaldunud maksumusi (kuu hooldustasude suuruseid 35 995,45 eurot, mille Hankija oli küsimuse jaoks arvutanud ise, mitte kasutanud õigeid Kolmanda isiku pakkumuses esitatud andmeid). Sellise eksimuse põhjusena saab välja tuua summade 35 995,45 (Hankija poolt arvutatud summa küsimuses) ja 32 500 (Kolmanda isiku pakkumuses pakutud 2025. aasta kuu hooldustasu suurus) täisosade mõõdukat visuaalset sarnasust ebatähelepanelikul vaatamisel.

Enda eksimust tagantjärele mõistes esitas Kolmas isik Hankija küsimusele uue vastuse, milles tõi välja oma algses, tähtaegselt esitatud pakkumuses (dokumendis Mahutabel ja ühikhinnad) pakutud kuu hooldustasude suurused, rõhutades, et 2025. aastal on kuu hooldustasu suuruseks 32 500 eurot ja ülejäänud aastatel 43 400 eurot. Kuna Kolmanda isiku uus, tema pakkumuse sisuga loogilises ja faktilises kooskõlas ja pakkumuse sisu selgitav vastus jõudis Hankijani enne, kui Hankija võttis vastu otsuseid talle teabevahetuse kaudu antud vastuste pinnalt, sai Hankija selle vastusega arvestada.

7.8.9. Asjaolu, et Kolmas isik tõi Hankijale esitatud uues vastuses välja ka 66 kuu pikkuse kestusega hankelepingu kogumaksumuse, mis arusaadavalt erineb algses pakkumuses esitatud kogumaksumusest, ei ole tegelikult pakkumuse vastavuse kontrollimise ja pakkumuse hindamise seisukohalt oluline. Hindamiskriteeriumiks on kuu hooldustasu maksumuse suurus, mitte pakkumuse kogumaksumus.

7.9. 03.01.2025. a esitas Kolmas isik täiendavad seisukohad.

7.9.1. Vaidlustaja taotlus jätta Põhiseaduse ja Euroopa Liidu õiguse vastasuse tõttu kohaldamata RHS-i regulatsioon, mis ei võimalda ettevõtjat maksudeklaratsioonide esitamata jätmise tõttu isegi kaalutusõiguse alusel hankemenetlusest kõrvaldada, on vastuolus kehtiva õigusega ning suunab vaidlustuskomisjoni tegema seadusega vastuolus olevat otsust. Vaidlustuskomisjoni volitused tulenevad ainult RHS 8. peatükist. Ühestki RHS-i sättest ei nähtu vaidlustuskomisjoni õigust jätta kehtiva seaduse regulatsiooni kohaldamata.

7.9.2. Seadusandja on MKS-i ja teiste maksuseaduste kaudu sisustanud maksuvõla mõiste. Seadusandja on RHS § 95 lg 1 p 4 kehtestatud hankemenetlusest kõrvaldamise aluse sidunud MKS-i tähenduses maksuvõlga, mitte nt mitmesuguste maksualaste kohustuste täitmatajätmisega või muu sarnase olukorraga.

7.9.3. Nagu hankija ei saa asuda iseseisvalt tuletama uusi hankemenetlusest kõrvaldamise aluseid „informatsioonist, mida ei ole“, ei saa ka vaidlustuskomisjon asuda nägema maksuvõlga seal, kus maksuhalduri avalikel andmetel seda ei ole. Vaidlustaja oletused maksuvõla osas ongi pelgalt oletused, mis ei põhine seadusel.

7.9.4. Hankijal ei pidanud tekkima Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse osas põhjendamatult madala maksumuse kahtlust, mistõttu on alusetu Hankijale ette heita RHS §-i 115 kontrollimenetluse läbi viimata jätmist.

Kolmandale isikule on teiste pakkujate poolt pakutud kuu hooldustasude suurused teada ainult läbi Hankija poolt pakkujatele saadetud tabeli. Kolmas isik on oma 20.12.2024. a menetlusdokumendis juba kirjeldanud oma eksimust RHR-is täidetavasse vormi „kuu hooldustasu“ asemel kogumaksumuse esitamisel ning sellele järgnenud Hankija poolt selgituste nõudmisele vastamise käigus oma pakkumuses esitatud vormil „Mahutabel ja ühikhinnad“ toodud kuu hooldustasude (aastal 2025 suurus 32 500 eurot, järgnevatel aastatel 43 400 eurot) kui juba algselt esitatud õigete suuruste esiletoomist. Kui eeldada, et Hankija poolt pakkujatele saadetud tabelis on näiteks Vaidlustaja kui Hankija saadetud tabelis välja toodud kogu hankelepingu kehtivusaja kogumaksumuse järgi maksumuselt Kolmanda isiku järel teisel kohal oleva pakkuja kuu hooldustasude suurused õiged, siis on Kolmanda isiku kuu hooldustasu suurused Vaidlustaja vastavate aastate hooldustasudest ainult keskmiselt 10,62 % väiksemad (erinevused 2,91% - 24,42%, kusjuures suurima erinevusega esimese aasta (2025 – 24,42%) kohta on Kolmas isik esitanud ka asjakohase selgituse. Sellised

erinevused kuu hooldustasude maksumustes on väikesed ning ei ole ohu märgiks põhjendamatult madala maksumuse kontrolli kontekstis.

7.9.5. Hindamiskriteeriumiks on Riigihankes „kuu hooldustasu“, mitte pakkumuse kogumaksumus. Pakkumuse kogumaksumuse esitamine Kolmanda isiku poolt oma pakkumuses RHR-i vormil oli ekslik (ekslik oli nii see, et kogumaksumus üldse esitati kuu hooldustasu asemel, kui ka kogumaksumuse summa ise; kuna kogumaksumuse summat ei oleks pidanud selle kohas üldse esitama, siis polegi oluline, mis see ekslik summa oli, kui kuu hooldustasud nagunii nähtusid pakkumuses sisaldunud eraldi vormilt) ning selle eksimuse kohta esitas Kolmas isik ka Hankijale selgituse. Seega ei ole Kolmanda isiku pakkumuse maksumus tõusnud 2 375 700 eurolt 2 733 600 euro peale.

7.9.6. Ekslik on Vaidlustaja seisukoht, et Kolmas isik jättis Hankija päringule sisuliselt vastamata. Hankija ei pöördunud Kolmanda isiku poole selgituse nõudega mitte põhjendamatult madala maksumuse küsimuses vaid pakkumuse maksumuse selgitamiseks. Kolmas isik oma pakkumuse maksumust ka selgitas.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Eelkõige märgib vaidlustuskomisjon, et RHR-ist nähtuvalt on Hankija kasutanud Riigihankes nn pöördmenetlust (RHS § 52 lg 3). Ajalises järgnevuses on Hankija teinud otsused järgmiselt:

- 1) kontrollinud pakkumuste vastavust;
- 2) tunnistanud ühe pakkumuse edukaks;
- 3) kontrollinud edukas tunnistanud pakkumuse esitanud pakkujal kõrvaldamise aluste puudumist ja tema vastavust kvalifitseerimise tingimusele.

Eeltoodust tulenevalt kontrollib vaidlustuskomisjon kõigepealt seda, kas Kolmanda isiku pakkumus vastab Riigihankes kehtestatud tingimustele.

9. Hanketeate p-i 5.1.3 kohaselt on hankelepingu täitmise (eeldatav) alguskuupäev 01.04.2025 ja hankelepingu kestvus 66 kuud. Hankelepingu projekti p-i 8 „Tööperiood“ kohaselt: *Töölepingu objektiks on aastaringne tänavate, parklate ja muude teerajatiste hoolduse teostamine hooldustöid ajaperioodil 01.04.2024 (eelduslik) kuni 30.09.2030.*

Vaidlustuskomisjon märgib, et periood 01.04.2024—30.09.2030. a on 66 kuud, mis Hanketeate p-i 5.1.3 ja Hankelepingu projekti p-i 8 kohaselt pidi olema hankelepingu kestvus. Seega pidid pakkujad esitama pakkumustes Võru linna tänavate korrashoiutööde maksumuse perioodil 01.04.2024—30.09.2030. a.

10. Vastavustingimuse „Pakkumuse maksumus“ kohaselt pidid pakkujad pakkumuse maksumuse kohta esitama pakkumuses kaks dokumenti, mille vormid olid RHAD-is esitatud:

- 1) pakkumuse maksumus töölehel Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitaja toodud struktuuri kohaselt;
- 2) Mahutabeli ja ühikhinnad.

RHAD dokumendi Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad kohaselt tuli sellel esitada ühiku hind e ühe kuu hooldustasu maksumus eurodes. Ühe kuu hoolduskulu maksumus eurodes oli seejuures ainsaks hindamiskriteeriumiks, s.o Hankija pidi tunnistama edukaks pakkumuse, mille puhul ühe kuu hooldustasu oli kõige väiksem.

RHAD dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad tuli pakkujatel esitada tabeli kujul perioodiks 2025—2030 tänavate hoolduse kuutasu aasta kohta ning suvise ühekordse hoolduse ühikhinnad (kokku 19 positsiooni) ja talvise hoolduse ühikhinnad (kokku 11 positsiooni).

Tabeli juures on Hankija märkus (edaspidi Märkus): *NB! Tabelis kajastatud aastahinda arvestatakse teenuse osutamise aasta põhiselt ehk näiteks pakutud 2025. aasta hind kehtib alates teenusega alustamisest (eelduslikult 01.04.2025) kuni aasta möödumiseni (01.05.2026)¹ jne.*

11. Kolmanda isiku pakkumuses esitatud dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad on Kolmas isik märkinud oma pakkumuse maksumuseks (ühiku hinnana) 2 375 700 eurot (käibemaksuta) ja 2 898 354 eurot (käibemaksuga). Seega on ilmne, et Kolmas isik ei

¹ Vaidlustuskomisjon märgib, et siin on Hankija eksinud - aasta 01.04.2025-st möödub 01.04.2026, mitte 01.05.2026.

esitanud dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad Hankija nõutud ühe kuu hoolduskulu maksumust vaid tõenäoliselt pakkumuse kogumaksumuse, nagu Kolmas isik hanke- ja vaidlustusmenetluses korduvalt ise on kinnitanud.

Kolmanda isiku pakkumuse dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad esitas Kolmas isik Hankija nõutud andmed aastate 2025-2029 kohta. Aasta 2030 kohta mingeid andmeid, sh tänavate hoolduse ühe kuu kuutasu suurust, Kolmas isik esitanud ei ole. Kolmanda isiku pakkumuses esitatud tabelis tulp 2030 lihtsalt puudub.

Tänavate hoolduse kuutasu on kõnealus dokumendis toodud aastate kohta järgmiselt: 2025. a – 32 500; 2026. a – 43 400; 2027. a – 43 400; 2028. a – 43 400; 2029. a – 43 400.

12. Vaidlustuskomisjon märgib, et neljast Riigihankes pakkumuse esitanud pakkujast kaks, sh Vaidlustaja, esitasid oma pakkumuse dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad ühe kuu hooldusteenuse maksumuse, nagu RHAD-i kohaselt tuli esitada. Kaks pakkujat, sh Kolmas isik, esitasid oma pakkumuse dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad aga (eeldatavalt) pakkumuse kogumaksumuse. Arvestades, et kaks pakkujat esitasid hindamiskriteeriumiks olnud ühe kuu hooldusteenuse maksumuse asemel summad, mis ilmselt olid pakkumuse kogumaksumus, on vaidlustuskomisjoni arvates mõisteta, et Hankija püüdis selgituste küsimisega pakkujatelt (sh Kolmandalt isikult) saada selgust nende pakkumuste maksumustes ning muuta esitatud pakkumused võrreldavaks.

13. Selgitamaks Kolmanda isiku pakkumuse maksumusega seotud asjaolusid pöördus Hankija 12.11.2024. a Kolmanda isiku poole küsimusega:

Hankijale jääb esitatud pakkumuse maksumus arusaamatuks. Olete esitanud pakkumuse maksumuseks summa 2 375 700,00 eurot. Eelduslikult on tegemist kogu hankelepingu kohaste tegevuste kogumaksumusega teenuse osutamise 66 kuu jooksul. Kas oleme õigesti aru saanud?

A) Kas pakutud hind hõlmab kogu hankeperioodi kehtivuse jooksul kehtivat üht muutumatut teenuse hinda? Kui nii, siis meie hinnangul on selleks 35 995,45 eurot ($2375700/66=35995,45$).

B) Kui punktis A esitatud väide on õige, jääb hankijale arusaamatuks koos pakkumusega esitatud „mahutabel ja ühikuhinnad“ tabelis esitatud tänavate hoolduse kuutasu. Viidatud kuutasu maksumustega ei ole võimalik jõuda esitatud kogumaksumuseni). Palume pakkujal selgitada, tuginedes üksnes pakkumusega esitatud materjalidele, kuidas on võimalik tuvastada esitatud pakkumuse maksumust esitatud kujul ja mida esitatud pakkumus väljendab. Seega tuletas Hankija Kolmanda isiku poolt eelduslikult pakutava ühe kuu tänavate hooldustasu selle kaudu, et jagas Kolmanda isiku poolt dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad esitatud pakkumuse (eeldusliku) kogumaksumuse (käibemaksuta) 66-ga (hankelepingu pikkus kuudes), saades hindamiskriteeriumiks oleva ühe kuu tänavate hoolduse maksumuseks 35 995,45 eurot. Seejuures ei olnud saadud summa kooskõlas Kolmanda isiku dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad toodud ühe kuu hooldusteenuse maksumustega, mistõttu Hankija palus ka asjakohast selgitust (küsimuse p B).

13.11.2024. a vastuses Kolmas isik nõustus Hankija arutusega: *Tere, oleme nõus ka variant A-ga. Mahutabelis sai nii pakutud, sest 2025 aasta talvekuud (jaanuar, veebruar ja märts on väljas sellest hankest) ja selle tõttu on kuu hind odavam.*

Hankija küsimusele B jättis Kolmas isik sisuliselt vastamata, seega ei selgitanud Kolmas isik vastuolu pakkumuse dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad esitatud kogumaksumuse ning dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad esitatud ühikuhindade summa vahel.

14. 22.11.2024. a esitas Kolmas isik Hankija 12.11.2024 küsimusele täiesti uue vastuse:

[---] Olles esialgselt ilmselt ebakorrektselt mõistnud Teie 12.11.2024 esitatud päringu (ID: 903091) sisu, soovin esitada pakkujate poolt selgitusena uue vastuse sellele päringule alljärgnevalt: Pakutud hind (kuutasud) ei hõlma ühte muutumatut teenuse hinda, vaid on esitatud tabelis „Mahutabel ja ühikuhinnad“ selliselt, et 2025. aasta kestel on kuutasu suuruseks 32500 EUR (ilma km-ta), kõigil ülejäänud hankelepingu kehtivuse aastatel on kuutasu suuruseks 43400 EUR (ilma km-ta). Pakkumuse kogumaksumusena on arvutusvea tõttu esialgselt esitatud 2 375 700 EUR (ilma km-ta), kuid tegelik 66 kuu pikkuse kestvusega hankelepingu kogumaksumus on korrektselt 2 766 300 EUR (ilma km-ta). Erinevuse põhjuseks 2025 ja ülejäänud hankelepingu kehtivusaja aastate kuutasude vahel on asjaolu, et 2025 aasta esimese 4 (talve)kuu jooksul teenuse osutamist selle hankelepingu alusel ei ole ette nähtud.

15. Vaidlustuskomisjon rõhutab, et Hankija ja Kolmanda isiku teabevahetuses Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse kohta ei ole Hankija ega Kolmas isik puudutanud kuidagi küsimust, et Kolmanda isiku pakkumuses puuduvad igasugused andmed selle kohta, et Kolmas isik pakub Hankija poolt hangitavat teenust ka 2030. aasta 1. aprillist kuni 30. septembrini² (s.o 6 kuu jooksul), rääkimata sellest, et Kolmas isik pole esitanud oma pakkumuses (dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad) mingeid andmeid nende 6 kuu tänavate hoolduse ühe kuu hooldustasu ühikhindade kohta. Ka vaidlustusmenetluses ei ole Hankija ja Kolmas isik pööranud sellele asjaolule vähimatki tähelepanu.

16. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna Kolmas isik jättis oma pakkumuses esitamata igasugused andmed hankelepingu täitmise maksumuse kohta 2030. aasta aprillist kuni septembrini, ei ole Kolmanda isiku pakkumus vastav. Hankija 12.11.2024. a küsimusest ning Hankija arvestamisest Kolmanda isiku 13.11.2024. a ja 22.11.2024. a vastustega nähtub, et Hankija muutis ise Kolmanda isiku pakkumust, lisades pakkumuse kogumaksumusele perioodi 01.04-30.09.2030 hoolduskulude maksumuse või andis Kolmandale isikule õigusvastaselt (vaikimisi) võimaluse oma pakkumust selle esitamise järel muuta.

17. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija ja Kolmanda isikuga, et Hankija ei ole Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse arvestamisel teostanud RHS § 117 lg-s 3 nimetatud arvutusvea parandamist. Hankija 12.11.2024. a küsimusest A nähtub, et Hankija püüdis muuta Riigihankes esitatud pakkumuste maksumusi võrreldavaks (vt käesoleva otsuse p 12) ning jagas Kolmanda isiku pakkumuse dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad esitatud pakkumuse eeldatava kogumaksumuse 2 375 700 eurot hankelepingu kestvusega kuudes (66 kuud), saades eeldatava ühe kuu maksumuse (35 995,45 eurot). Kuigi Hankija jättis seejuures tähelepanuta, et Kolmas isik ei ole 2030. aasta 6 kuu kohta (01.04.2030—30.09.2030) teenuse osutamist üldse pakkunud, oli Hankija selline arvestus Kolmanda isiku pakkumuse dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad välja toodud kogumaksumusest lähtudes loogiline. Oma esialgses vastuses Kolmas isik sellise arvestusega ka nõustus, jättes samas selgitama ilmse vastuolu tema pakkumuse dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad toodud hooldustööde ühe kuu maksumuse kohta 2025 aastal - 32 500 eurot (tegelikult tuli see esitada perioodiks 01.04.2025—31.03.2026. a, mida Kolmas isik ilmselt ei teinud) ning aastateks 2026—2030 - 43 400 eurot.

18. Kolmanda isiku 22.11.2024. a uues vastuses Hankija 12.11.2024. a küsimusele muutis Kolmas isik täielikult oma varasemat seisukohta, esitades oma pakkumuse kogumaksumusena 2 766 300 eurot, mis aga tema pakkumuses esitatud dokumentidest Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad ja Mahutabel ja ühikuhinnad ei tulene.

Kolmanda isiku 22.11.2024. a vastusest Hankijale ja tema pakkumuse dokumendist Mahutabel ja ühikuhinnad nähtuvalt on Kolmas isik leidnud kogumaksumuse 2 766 300 eurot ilmselt järgmiste tehetega:

1) 2025. a kohta kuumaksumusena pakutud 32 500 eurot (perioodiks alates 01.04.2025—31.12.2025 e 9 kuud): kuumaksumus $32\,500 \times 9 = 292\,500$ eurot;

2) hankelepingu kestuse ülejäänud periood (66-9= 57 kuud): kuumaksumus $43\,400 \times 57 = 2\,473\,800$ eurot;

3) $292\,500 + 2\,473\,800 = 2\,766\,300$ eurot.

Vaidlustuskomisjoni hinnangul näitab eeltoodud arvestuskäik, et Kolmas isik ei ole arvestanud oma pakkumuses 2025. a kohta ühe kuu hooldustasuks pakutud 32 500 eurot mitte 12 kuuliseks perioodiks (01.04.2025—31.03.2026) nagu tuleneb Märkusest, vaid üksnes 9 kuu pikkuseks perioodiks (01.04.2025—31.12.2025). Kaudselt tõendavad seda ka Kolmanda isiku vastustes esitatud põhjendused selle kohta, miks 2025. aasta kohta märgitud ühe kuu hooldusmaksumus on väiksem, kui järgmiste aastate ühe kuu hooldusmaksumus. Kolmanda isiku väitel on 2025. a ühe kuu hooldusmaksumus väiksem seetõttu, et pole arvestatud 2025 a talvekuude (13.11.2024. a vastuses 3 talvekuud, 22.11.2024. a vastuses koguni 4 talvekuud) talihooldude maksumusega. Kui Kolmas isik oleks pakkunud 2025. a kohta hooldusteenust Märkusest tulenevaks perioodiks (01.04.2025—31.03.2026) ei oleks mingit kulude kokkuhoidu ning seetõttu madalamat hinda saanud tekkida, sest 2025. aasta alguskuude asemel tuleb talihooldust teostada 2026 jaanuar – märts.

19. Märkimisväärne on, et 28.11.2024. a pakkujatele teatavaks tehtud teises tabelis kõigi pakkujate pakkumuste maksumuste kohta (edaspidi Tabel 2) on Hankija Kolmanda isiku

² Vt käesoleva otsuse p-i 10 viimane lõik.

pakkumuse kogumaksumusena esitanud mitte Kolmanda isiku pakkumuses esitatud kogumaksumuse 2 375 700 eurot ega Kolmanda isiku 22.11.2024. a vastuses esitatud 2 766 300 eurot, vaid hoopis 2 733 600 eurot ning on sellest summast juhindunud ka pakkumuste hindamisel. Seega mõistis Hankija, et Kolmanda isiku arvutuskäigus on vead. Hankija ei ole hanke- ega vaidlustusmenetluses aga kuidagi põhjendanud seda, miks ta lähtus pakkumuste hindamisel enda poolt arvutatud Kolmanda isiku pakkumuse kogumaksumusest, mida Kolmas isik oma pakkumuses ega ka 22.11.2024. a täiendavas vastuses Hankija küsimusele polnud esitanud, kuid vaidlustuskomisjoni hinnangul lähtus Hankija järgmisest arvutuskäigust:

1) jättis arvestamata, et perioodi 01.04.2030—30.09.2030 kohta ei ole Kolmas isik üldse pakkumust esitanud ning otsustas omal algatusel lähtuda sellest, et ka sellel perioodil osutab Kolmas isik teenust 43 400 eurose kuumaksumusega;

2) lähtus sellest, et vähemalt 22.11.2024. a täiendavas vastuses on Kolmas isik jätnud tähelepanuta RHAD dokumendi Mahutabel ja ühikuhinnad juures oleva Hankija märkuse, mille kohaselt Tabelis kajastatud aastahinda arvestatakse teenuse osutamise aasta põhiselt ehk nt pakutud 2025. aasta hind kehtib alates teenusega alustamisest (eelduslikult 01.04.2025) kuni aasta möödumiseni (01.04.2026) (vt käesoleva otsuse p 10). Tabelis 2 on Hankija märkinud, et Kolmanda isiku pakutud kuumaksumus 2025. aastaks kehtib 01.04.2025—31.03.2026. Kui lähtuda sellest, et esimesed 12 kuud on Kolmanda isiku pakutud hooldustasu kokku $12 \times 32\,500 = 390\,000$ eurot ning hankelepingu ülejäänud 54 kuu puhul³ oleks pakutud hooldustasu $43\,400 \times 54 = 2\,343\,600$ eurot, olekski tulemuseks Kolmanda isiku pakkumuse kogumaksumus $390\,000 + 2\,343\,600 = 2\,733\,600$ eurot, millise summa Hankija märkis Tabelisse 2 ning mille ta võttis aluseks ka pakkumuste hindamisel.

Seega pidi Hankija aru saama, et 32 500 eurose kuutasuga ei ole Kolmas isik pakkunud teenuse osutamist 12 kuu jooksul vaid ainult 9 kuu jooksul ning muutis seetõttu tegelikult ise Kolmanda isiku pakkumust. RHR-i teabevahetusest ei nähtu, et Hankija oleks küsinud või saanud Kolmandalt isikult tema pakkumuse muutmiseks nõusolekut.

20. Eeltoodust nähtub, et seoses pakkumuse maksumusega esinevad Kolmanda isiku pakkumuses järgmised vead:

1) Kolmas isik pole üldse pakkunud teenuse osutamist perioodiks 01.04.2030—30.09.2030 ning pole esitanud selle perioodi kohta ka RHAD dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad nõutud andmeid;

2) Kolmanda isiku pakkumuse dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad ühe kuu hooldusteenuse maksumuse asemel esitatud pakkumuse kogumaksumus 2 375 700 eurot on vastuolus dokumendis Mahutabel ja ühikuhinnad toodud ühe kuu hooldusteenuse maksumustega ning Kolmanda isiku enda väitel on tegemist arvutusveaga. Kolmanda isiku 22.11.2024. a vastuses esitatud uus pakkumuse kogumaksumus, 2 766 300 eurot, ei olnud Hankija arvates samuti „õige“ ning Hankija arvutas ise välja uue Kolmanda isiku pakkumuse kogumaksumuse, 2 733 600 eurot, mille võttis aluseks pakkumuste hindamisel. Seejuures ei kõrvaldanud Hankija Kolmanda isiku pakkumuses arvutusviga RHS § 117 lg-s 3 ettenähtud korras, vaid asus ise muutma Kolmanda isiku pakkumuse maksumust;

3) Kolmas isik ei ole pakkunud 2025. aasta kohta madalamat ühe kuu hooldusteenuse hinda (32 500 eurot) 12-ks kuuks, nagu nähtub Märkusest ning nagu Hankija on välja toonud Tabelis 2, vaid 9-ks kuuks (01.04.2025—31.12.2025).

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et eeltoodud puudused on sisulised ning nende kõrvaldamine selgituste küsimise või arvutusvigade parandamise kaudu ei ole võimalik.

Kolmanda isiku pakkumus on vastuolus vastavastavustingimusega „Pakkumuse maksumus“ (Kolmanda isiku pakkumuses esitatud dokumendid Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad ning Mahutabel ja ühikuhinnad ei vasta kumbki RHAD-i nõuetele) ning Hankijal oleks tulnud see RHS § 114 lg 1 alusel tagasi lükata. Selle asemel asus Hankija Kolmanda isiku pakkumust ise kohandama või võimaldas (vaikimisi) seda teha Kolmandal isikul.

21. Lähtudes eeltoodust on Hankija otsus, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati vastavaks, vastuolus RHS § 114 lg-tega 1 ja 2 ning tuleb tunnistada kehtetuks.

Kuna Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise kohta tunnistatakse kehtetuks, siis tulenevalt hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest RHS-is ei saa pakkumuse edukaks tunnistamise otsus, millele ei eelne õiguspäraseid otsuseid kõigi pakkumuste vastavaks tunnistamiseks või tagasilükkamiseks, iseenesest olla kooskõlas RHS-iga. Seega tulenevalt RHS § 117 lg-st 1 tunnistab vaidlustuskomisjon kehtetuks Hankija

³ Selle arvutuse juures jätab vaidlustuskomisjon arvestamata, et Kolmas isik ei ole üldse esitanud pakkumust perioodiks 01.04.2030-30.09.2030, mis Tabelis 2 igasuguste selgitusteta esineb.

otsuse Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks⁴.

Kuna Hankija on kasutanud Riigihankes RHS § 52 lg-s 3 sätestatud menetluskorda ning kontrollinud kõrvaldamise aluste puudumist üksnes edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud Kolmandal isikul, siis lähtudes sellest, et Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks tunnistatakse kehtetuks ning õigusselguse põhimõttest, tunnistab vaidlustuskomisjon kehtetuks ka Hankija otsuse, millega Kolmas isik jäeti hankemenetlusest kõrvaldamata.

Vaidlustusmenetluse kulud

22. Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 1 ja 8.

22.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 1280 eurot.

22.2. Vaidlustaja esitas tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks kogusummas 5100 eurot (käibemaksuta), kokku 25,5 tunni õigusabi osutamise eest (keskmise tunnihinnaga 200 eurot).

Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja materjalide mahukust silmas pidades on Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud ülepaisutatud. Vaidlustusasi ei ole sisult keeruline ega eriti mahukas. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud põhjendatud ja vajalikud 17 tunni ulatuses, mistõttu tuleb Hankijalt välja mõista 3400 eurot käibemaksuta.

22.3. Hankija ja Kolmanda isiku menetluskulud jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Taivo Kivistik

⁴ Vaidlustuskomisjon juhib tähelepanu asjaolule, et pakkumuste hindamisel ei ole Hankija lähtunud enda poolt RHAD-is kehtestatud hindamiskriteeriumist, milleks on ühe kuu hooldustasu maksumus vaid pakkumuste kogumaksumustest.